

Η ΧΑΡΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Εντύπωση κάνει η σταθερά αισιόδοξη θέση στον προφορικό λόγο του γενναίου Ζελένσκυ και η ηθική επαγρύπνηση που ασκεί καθημερινά. Δεν περνάει μέρα χωρίς να προβάλλεται στο διαδίκτυο το πρόσωπο του και ο λιτός λόγος του που απευθύνει προς κάθε πολίτη για να στερεώσει, να ενθαρρύνει και ενθουσιάσει ακόμα, αν μπορούμε να το πούμε έτσι, τους συμπολίτες του, είτε πολεμούν είτε περιμένουν να δουν στην τηλεόραση τον αρχηγό τους τι μήνυμα εκπέμπει. Το πρόσωπο του πάντα με την ίδια σταθερή έκφραση και φωνή με αυτοπεποίθηση, χωρίς κορώνες, ότι όλα θα τελειώσουν κάποια στιγμή και ότι η χώρα θα αντέξει και θα επανέλθει σε κανονική ζωή και ίσως καλύτερη από πρώτα. Ο άνθρωπος αυτός κατέχει το μυστικό ότι η Αισιοδοξία είναι η δύναμη που σώζει και διαμορφώνει την ζωή μας. Είναι η δύναμη που μπορεί να ανατρέψει την τρομακτική ώρα που ζούνε οι Ουκρανοί εδώ και 3 σχεδόν μήνες, που ένας ολόκληρος Λαός αγωνίζεται για την ανεξαρτησία του και την ακεραιότητα του εδάφους του.

Κοιτώντας το αρχείο μου συναντώ ένα βιβλίο που πρόσφατα μου πρόσφερε ο φίλος και συλλέκτης Αναστάσιος Καδδός και τον ευχαριστώ πολύ, με τίτλο **Η ΧΑΡΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ**. Είναι σε pdf και μπορείτε να το ξεφυλλίσετε. Πρόκειται για ένα μικρό βιβλιαράκι 60 σελίδων που τυπώθηκε τον Αύγουστο του 1937 στην Αθήνα με συγγραφέα τον νευρολόγο ψυχίατρο Κωνσταντίνο Κατσαρά, ο οποίος δημοσιεύει δικές του παρατηρήσεις και άρθρα άλλων γνωστών ιατρών καθηγητών του Πανεπιστημίου Αθηνών, σχετικά με το θέμα της Χαράς και Αισιοδοξίας στην ελληνική κοινωνία. Εμφανίζονται ονόματα συγχρόνων του ιατρών και άλλων όπως: Απόστολος Δοξιάδης, Βλαδίμηρος Μπένσης, Μαρίνος Γερουλάνος, Κωνσταντίνος Λούρος, Νικόλαος Λούρος, Γ. Άννινος, Δημήτρης Ψαθάς και άλλοι.

Ο ψυχίατρος Κατσαράς εξηγεί πρώτα την ψυχική ιδιοσυγκρασία των Ελλήνων της εποχής του. Είναι οι γενιές που έχουν ζήσει πολλούς πολέμους και θανάτους λόγω των πολέμων, Βαλκανικοί, Α' Παγκόσμιος, Μικρασιατική καταστροφή, και ως επακόλουθο η κοινωνία ζει το μεγάλο πένθος αγαπημένων προσώπων που σε πολλές οικογένειες ήταν σε κάθε γενιά άλλος και περισσότεροι. Ζει παράλληλα και ως συνέπεια την φτώχεια και ανέχεια μαζί και έντονο υποσιτισμό. Η φτώχεια και η κακή διατροφή του λαού, εν μέρει γίνονται υπεύθυνες για τις αυτοκτονίες που είναι περισσότερες εδώ και σίγουρα μια γενική κατάθλιψη είναι φυσικό να μην αφήνει περιθώρια να δουν οι άνθρωποι τις λίγες χαρές που απομένουν. Μέσα στις σελίδες του βρίσκει κανείς εξηγήσεις για όσα ψυχολογικά συμβαίνουν, τις αυτοκτονίες την κατάρρευση του κόσμου, τα λυπητερά τραγούδια. Ο Κ. Κατσαράς σημειώνει και συμβουλές που συνοδεύει με σκιτσάκια, που στα μάτια μας σήμερα φαίνονται περίεργα, πως να ανταπεξέλθουν οι άνθρωποι κάθε ηλικίας και κοινωνικού περιβάλλοντος στην μελαγχολία αναζητώντας και βρίσκοντας την χαρά όπου μπορεί ο καθένας. Συστήνεται γενικά εντόνως η ζωή στην φύση, οι ασκήσεις, τα σπορ, «Η θάλασσα και τα θαλάσσια λουτρά ως παράγων Υγείας και ανανέωσης του οργανισμού».

Αυτή ήταν η κοινωνία που παρέλαβε η Κυβέρνηση του Ιωάννη Μεταξά τον Απρίλιο του 1936. Αυτή και το καθεστώς της 4ης Αυγούστου τρεις μήνες μετά.

Στο κεφάλαιο **ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑ** ο συγγραφέας παρουσιάζει ως επίφαση των λόγων του τονίζοντας τα λόγια του Πρωθυπουργού Ιωάννη Μεταξά, που αναφέρονταν τακτικά στις ομιλίες που έχει ήδη εκφωνήσει στις περιοδείες του ανά την χώρα. Συγκεκριμένα αναφέρεται σε τρεις ομιλίες σε

διαφορετικές ομάδες, ιδιότητες και ηλικίες πολιτών, στις οποίες επαναλαμβάνει την σημασία της Αισιοδοξίας. Από την στιγμή που ανέλαβε την διακυβέρνηση αναφερόταν στην μεγάλη σημασία του ηθικού επανεξοπλισμού και όχι μόνο με λόγια αλλά και με τα διαφορετικά οικονομικά και κοινωνικά μέτρα που ελάμβανε για τους Έλληνες ώστε να πετύχει αυτό τον στόχο. Τα κοινωνικά μέτρα, η ασφάλεια και δικαιοσύνη στην εργασία, η μισθοδοσία, η κανονικότητα του ωραρίου των εργαζομένων, η κυριακάτικη αργία, η καλύτερη διατροφή και κοινωνική προστασία σε θέματα υγείας στόχο είχαν την καλύτερη διαβίωση και την ανύψωση του ηθικού, ώστε να σταματήσει η μεμψημοιρία, να εμψυχήσει θετικό πνεύμα σε κάθε ηλικία. Η Ελλάδα να πάψει να θεωρείται από τους Έλληνες απαξιωτικά ως Ψωροκώσταινα.

Ως στρατιωτικός γνώριζε ότι ο πόλεμος πλησίαζε και ότι οι νέες δοκιμασίες θανάτων και στερήσεων ήταν προ των θυρών. Οι ηθικές δυνάμεις έπρεπε να είναι το πρώτο ζητούμενο στην επιβίωση και την γενναία άμυνα ενός λαού, γιατί ο πόλεμος δεν αφορά μόνον τους στρατούς αλλά ολόκληρο τον λαό που τον υφίσταται. Χαρακτηριστικό είναι το σημείο όπου σε άρθρο του Γ. Αννίνου σε άρθρο του στην εφημερίδα Πρωία της 17ης Οκτωβρίου 1936 απαντά ο Κατσαράς με λόγια του Μεταξά από ομιλία του στην Θήβα την 19η Αυγούστου του 1937. (σελ. 27)

«Αγαπητέ μου Φίλε, ο Πρωθυπουργός Ι. Μεταξάς στον λόγον του εις τας Θήβας είπε και τα εξής πολύ σωστά και θαυμάσια πράγματα. 'Να γνωρίζετε όλοι σας', είπε, 'ιδίως δε να ξέρη η νεολαία σας, ότι χωρίς ενθουσιασμό και χωρίς αισιοδοξία μεγάλα έργα δεν γίνονται. Πρέπει να έχει κανείς μέσα στην ψυχή του ενθουσιασμό, πρέπει να έχει πίστιν ότι θα ημπορέσει να υπερπηδήσει κάθε εμπόδιον και ένα ανάγκη θα συντρίψη και το εμπόδιον δια να μορέση να κάνη κάτι εις την ζωήν του.' ».

(Ακολουθεί η ομιλία του Ιωάννου Μεταξά 19/8/1937 – Λόγοι & Σκέψεις τομ Α' σελ. 228 & 229)

Εξωτερικοί Σύνδεσμοι:

[Η ΧΑΡΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ – ΚΩΝ.Μ.ΚΑΤΣΑΡΑ, Αθήνα 1937](#)

Χρονολογική ενημέρωση ανάπτυξης ιστοχώρου <https://www.ioannismetaxas.gr> [Ομιλίες](#) - [Δημοσιεύσεις - Αναρτήσεις στοιχείων & άλλες δραστηριότητες - Ανακοινώσεις](#)

Νά εἰσθε βέβαιοι ὅτι καὶ εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ παύσωμεν νὰ ἐνδιαφερόμεθα διὰ τὴν ἐργατικὴν καὶ ὑπαλληλικὴν τάξιν ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν θεωροῦμεν ὅτι στηρίζομεθα καὶ διὰ τὰ αἰσθήματα τῆς ὁποίας εἴμεθα βέβαιοι.

Σὰς εὐχαριστῶ θερμὰ καὶ διὰ τὴν ἀνακοίνωσίν σας αὐτὴν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἐκάματε σήμερον, καὶ διὰ τὴν ἐπίτιμον προεδρίαν τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας. Τὰ αἰσθήματά σας αὐτὰ νὰ τὰ διατηρήσετε ἱερὰ καὶ νὰ τὰ διαδώσετε ἐξ ὀλοκλήρου καὶ εἰς τὰς τελευταίας γωνίας τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Νά εἰσθε βέβαιοι διὰ τὸ ζῶν ἐνδιαφέρον καὶ διὰ τὴν ὑποχρέωσιν τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι, ὅπως τὴν τάξιν σας τὴν ἐξασφαλίσω καὶ τὴν ἀνυψώσω.

ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΤΩΝ ΘΗΒΩΝ

(19 Αὐγούστου 1937)

Λαὲ τῆς πόλεως τῶν Θηβῶν καὶ τῶν περιχώρων,

Ἡ ἀποφινὴ σας συνάθροισις καὶ ὁ ἐνθουσιασμός σας μοῦ δείχνουν ἕνα πρᾶγμα πού μάλιστα τὸ ἐγνώριζα ἀπὸ καιρὸν πολὺν, μοῦ δείχνουν ὅτι εἴμεθα διὰ τὸ ἔργον πού ἀνελάβομεν καὶ τοῦ ὁποίου τὴν εὐθύνην φέρω ὀλόκληρον εἰς τοὺς ὤμους μου, ὅτι εἴμεθα μαζί σου, ὅτι εἴμεθα, λαὲ τῶν Θηβῶν, ἐκπρόσωπε αὐτὴν τὴν στιγμὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὅτι εἴμεθα ἀπολύτως σύμφωνοι. Ὁ ἀποφινὸς ἐνθουσιασμός σας καὶ ἡ ἀποφινὴ ὑποδοχὴ σας εἶναι δείγμα τῆς ἐμπιστοσύνης, πού καθ' ὄλον αὐτὸ τὸ διάστημα μοῦ ἔδειξες, τῆς ἐμπιστοσύνης πού τόσον πανηγυρικὰ μοῦ ἐξεδήλωσες πάλιν τὴν 4ην Αὐγούστου τοῦ ἔτους αὐτοῦ καὶ πού εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ μοῦ δείχνης πάντοτε.

Τὸ ἐνδιαφέρον μου διὰ τὴν πόλιν τῶν Θηβῶν τὸ γνωρίζετε ὄλοι. Μέσα εἰς τὸ γενικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὰ ζητήματα ὅλης τῆς Ἑλλάδος, εὗρήκαν τὴν λύσιν των καὶ τὰ ζητήματα τὰ ἰδικὰ σας καὶ τὰ συμφέροντα τὰ ἰδικὰ σας. Θὰ τὸ ἴδετε ἀκόμη περισσότερο, ὅταν θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμὴ νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα τῶν ὑδάτων τῶν παραλιμνίων καὶ τὸ ὁποῖον ἐλπίζω νὰ τὸ φέρω εἰς καλὸν τέλος. Ἐχετε κοντὰ σας τὸ στρατόπεδον τῶν Θηβῶν, ὅπου τὰ παιδιὰ σας, τὸ αἷμα σας, ἔρχονται νὰ ἐξασκηθοῦν διὰ νὰ ἠμπορέσουν μίαν ἡμέραν νὰ ἀνταποκριθοῦν, ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη, εἰς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θὰ τοὺς ζητήσῃ ἡ Πατρίς. Οἱ ἀγρόται τῶν Θηβῶν γνωρίζετε ἀκόμη περισσότερο τὸ ἐνδιαφέρον μου. Ἐκαμα ὅτι ἠμποροῦσα διὰ νὰ σὰς ἀπαλλάξω ἀπὸ τὸ καταθλιπτικὸν βᾶρος τῶν χρεῶν καὶ διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ἀναπτύξωμεν μαζί τὴν γεωργίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν καὶ μόνην ἐλπίζομεν. Εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀναπτύξεως τῆς γεωργίας ζητῶ τὴν βοήθειαν ὄλων σας, ἀγρόται τῶν Θηβῶν. Μία φορὰ πού εἰσθε κύριοι τῶν κτημάτων σας, ὅσοι δὲν ἤσαυτε πρὶν, καὶ γνωρίζετε τὸ ἐνδιαφέρον τῆς

Κυβερνήσεως καὶ τὴν παρακολούθησιν πού κάμνει εἰς τὸ ἔργον σας, ζητῶ ἀπὸ σὰς ἐργασίαν. Αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ συμφέρον σας καὶ πρέπει νὰ εἰσθε ὑπερήφανοι, διότι αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ συμφέρον ὄλου τοῦ ἔθνους. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ μὰς τὴν δώσετε τὴν ἐργασίαν σας αὐτὴν, ἐργασίαν ζωηράν, ἔντονον καὶ συνεχῆ. Ζητοῦμεν ἐπίσης πειθαρχίαν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους καὶ τοὺς γεωπόνους, πού θὰ στείλωμε καὶ οἱ ὅποιοι θὰ σὰς καθοδηγήσουν εἰς τὸ ἔργον σας.

Ἐζήτησα πέρυσι, περίπου αὐτὴν τὴν ἐποχὴν, ἀπὸ ὄλον τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν διὰ τὸ κοινὸν μὰς ἔργον πρὸς ἀναγέννησιν τῆς Πατρίδος, ἐζήτησα θυσίας καὶ στερήσεις. Μοῦ τὰς ἐδῶσατε ὡς τώρα πρόθυμα καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ μοῦ τὰς δώσετε καὶ εἰς τὸ μέλλον. Πέρασαμεν ἕνα χειμῶνα δύσκολον, διότι καὶ ἡ ἐσοδεία τοῦ περασμένου ἔτους ἦτο κακὴ καὶ αἱ τιμαὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἦσαν μεγάλαι. Τὸν πέρασαμεν ὁμοῦ τὸν χειμῶνα αὐτὸν χωρὶς ὁ λαὸς νὰ τα-ραχθῇ. Ἐμείνεν ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς πιστὸς εἰς τὴν Κυβέρνησίν του καὶ ἔτσι ἀμειβεταὶ τώρα. Διότι τώρα τὰ πράγματα ἔρχονται εὐκολώτερα, διότι ἡ μέριμνα τῆς Κυβερνήσεώς μου καὶ τὰ μέτρα τῆς, μαζί με τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἀπέδωκαν τοὺς καρπούς των. Ἀλλὰ καὶ πάλιν θὰ σὰς ζητῶ ἐκάστοτε καὶ ὅταν θὰ εἶναι ἀνάγκη τὴν βοήθειάν σας. Ἐχομεν, διὰ νὰ ἀναπληρώσωμεν τὰς ἐλλείψεις τοῦ παρελθόντος, ἔχομεν ἀνάγκη, διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ἀναπτύξωμεν περισσότερο τὰς πολεμικὰς μὰς δυνάμεις, πού ἐξασφαλίζουν τὴν ἀκεραιότητα, τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν εἰρήνην εἰς τὸν τόπον μὰς καὶ ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν στηρίζεται ἡ εὐτυχία ἡ ἰδικὴ σας καὶ τῶν παιδιῶν σας καὶ τῶν προγόνων σας, ἔχομεν ἀνάγκη θυσιῶν καὶ στερήσεων. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ σὰς παράσχετε. Ἡξεύρετε καὶ εἶδατε ἕως τώρα ὅτι ἐγὼ ὡς Κυβερνήτης τῆς χώρας θεωρῶ ὄλους τοὺς Ἑλληνας ἴσους καὶ δὲν κάμνω διάκρισιν λόγῳ τῆς κομματικῆς διαμάχης τοῦ παρελθόντος. Ἀδιαφορῶ διὰ τὰ φρονήματα τῶν πολιτῶν εἰς τὸ παρελθόν. Ἀρκεῖ τώρα οἱ πολῖται τῆς χώρας αὐτῆς νὰ εἶναι σύμφωνοι μαζί μου καὶ νὰ με ὑποστηρίζουν μέσα εἰς τὴν μεγάλην ἐθνικὴν λεωφόρον πού ἀνοίξαμε ἀπὸ ἐνὸς περίπου χρόνου, εἰς τὴν ἐθνικὴν ἐργασίαν πού ἔχομεν νὰ κάμωμεν ἐκεῖ, λησμονοῦντες τὶς κακομοιρίες τοῦ παρελθόντος. Ἀρκεῖ τώρα νὰ ἐργασθοῦμε ὄλοι καὶ νὰ βαδίσουμε μπροστά, διὰ νὰ ἀνοίξωμεν διὰπλατὰ τὸν δρόμον πρὸς τὴν ἀνύψωσιν καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν παιδιῶν μὰς, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ εἶναι ἔτοιμα νὰ μὰς ἀκολουθήσουν γεμάτα ἀπὸ ἐνθουσιασμόν.

Ἀφοῦ σὰς εὐχαριστήσω καὶ πάλιν διὰ τὴν πάνδημον αὐτὴν συνάθροισίν σας, σὰς προσκαλῶ νὰ ζητωκραυγᾶσωμεν ὄλοι :

Ζήτω ὁ Λαὸς τῶν Θηβῶν καὶ τῶν Περιχώρων!